

Svar på Niilo Kärkis och Ulla Sajaniemis samt 13 andra ledamöters motion om den nedre gränsen för att komma in på gymnasier

VD/8175/00.02.00.03/2014
EL-H/PY-K/B-JL/OK/LL/ALS/NW

Ledamöterna Niilo Kärki och Ulla Sajaniemi samt 13 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

"Beslutet om den nedre gränsen för att komma in på gymnasier ska fattas av ett och samma organ.

Den nedre gränsen för medeltalet för att komma in till gymnasier måste vara samma i alla Vandas gymnasier.

Undervisningsnämnden beslutar om den nedre gränsen för medeltalet i läsåmnena för att bli godkänd till det finskspråkiga gymnasiet.

Motsvarande beslutanderätt för den svenskspråkiga undervisningen innehas av undervisningsnämndens svenskspråkiga sektion.

Vi föreslår att Vanda stad börjar vidta åtgärder, genom vilka beslutet om den nedre gränsen för medeltalet för att komma in till gymnasiet – både det svenskspråkiga och de finskspråkiga ska fattas av samma organ.

Det ska gå att garantera att den nedre gränsen för medeltalet i läsåmnena är den samma när elever antas till gymnasier (lagen om likabehandling 6 §).

Bakgrundsfakta

Helsingfors: 2015 de finskspråkiga och svenskspråkiga gymnasierna, den nedre gränsen för medeltalet 7.00

Esbo: 2015 de finskspråkiga och svenskspråkiga gymnasierna, den nedre gränsen för medeltalet 7.00"

Stadsfullmäktige 22.9.2014 § 11

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända det till stadsstyrelsen för beredning.

Bildningsväsendet konstaterar i sitt svar följande:

Helsing gymnasium är den enda svenskspråkiga läroinrättningen på andra stadiet i Vanda och dess referensram omfattar hela huvudstadsregionen jämte kranskommuner. I den svenskspråkiga gymnasieutbildningen varierar gränsen för medeltalet inom regionen och helhetssituationen påverkas av utbildningsgarantin, tillgången och ett snävare befolkningsunderlag. Dessutom är ett visst minimiantal studerande nödvändigt för att undervisningen och ämnesutbudet i enlighet med gymnasiets läroplan ska kunna erbjudas på ett ändamålsenligt sätt rent ekonomiskt och verksamhetsmässigt.

Undervisningsnämnden beslutade 15.9.2014 § 5 att studerande som antas till ett finskspråkigt gymnasium ska ha ett medeltal för läsåmnena på minst 7,00 på avgångsbetyget från den grundläggande utbildningen. Undervisningsnämndens svenskspråkiga sektion beslutade 28.10.2014 § 10 att det lägsta medeltalet för läsåmnena på avgångsbetyget från den grundläggande undervisningen kan vara minst 6,50 för studerande som antas till det svenskspråkiga gymnasiet Helsing gymnasium.

En höjning av medeltalsgränsen inom den svenskspråkiga gymnasieutbildningen skulle göra den läroplanenliga verksamheten omöjlig utan betydande tilläggsresurser. Dessutom skulle det försvåra

personalsituationen och verksamheten samt öka kostnaderna i det enda svenskspråkiga högstadiet i Vanda, Helsinge skola, som delar lokaliteter och undervisningspersonal med gymnasiet. Anordnande av gymnasieutbildning i Helsinge gymnasium främjar utbildningen efter grundskolan för ungdomar bosatta i Vanda och förebygger till denna del marginalisering. Då man beslutat om medeltalsgränsen har man sett på utbildningsutbudet som helhet samt kostnadseffektiviteten vid fullföljandet av ungdomsgarantins mål. Det finns inga svenskspråkiga yrkesskolor i Vanda.

Enligt motionen skulle förbudet mot diskriminering i lagen om likabehandling (8 § i den nu gällande lagen 1325/2014, 6 § i den tidigare lagen 21/2004) förutsätta samma nedre gräns för medeltalet för läsåmnena i den finsk- och svenskspråkiga gymnasieutbildningen. Enligt bestämmelsen får ingen diskrimineras på grund av ålder, nationalitet, språk, religion eller övertygelse.

I grundlagen (731/1999) 6 § bestäms om principen för jämlikhet. Ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. I den allmänna jämlikhetsbestämmelsen ingår ett krav på lika bemötande i likadana fall. Enligt regeringens proposition (309/1993) förutsätter jämlikhetsbestämmelsen dock inte att alla medborgare skall bemötas likadant i alla avseenden, om inte de förhållanden som inverkar på ärendet är likadana. Enligt regeringens proposition är det typiskt för lagstiftningen att den för ett visst godtagbart samhälleligt intresse skall bemöter människor olika för att främja bland annat faktisk jämställdhet. I grundlagens 6 § har avsikten varit att ge akt på sådana diskrimineringsgrunder som i det finländska samhället kan anses utgöra diskrimineringsförbudets kärnområde. Å andra sidan förbjuder paragrafen inte alla slags åtskillnad människor emellan, även om åtskillnaden skulle grunda sig på en orsak som uttryckligen omnämns i diskrimineringsstadgandet. Det väsentliga är om åtskillnaden kan motiveras på ett sätt som är godtagbart med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna. De krav som ställs på motiveringen är emellertid mycket höga särskilt med avseende på de förbjudna grunderna för åtskillnad som uppräknas i bestämmelsen. Bestämmelsen utgör inget hinder för sådan positiv särbehandling som är nödvändig för att värna faktisk jämlikhet, det vill säga åtgärder för att förbättra ställningen och förhållandena för en viss grupp. Enligt den nya diskrimineringslagens 9 § är särbehandling vars syfte är att främja faktisk likabehandling eller att förhindra eller undanröja olägenheter som beror på diskriminering inte diskriminering.

Enligt grundlagens 17 § är Finlands nationalspråk finska och svenska, och vars och ens rätt att hos domstol och andra myndigheter i egen sak använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, ska tryggas genom lag. Det allmänna ska tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhälleliga behov enligt lika grunder.

Språklagens (423/2003) syfte är att trygga den i grundlagen tillförsäkrade rätten för var och en att hos domstolar och andra myndigheter använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska. I regeringens proposition (92/2002) konstateras att bestämmelsen ålägger det allmänna en skyldighet att självant förverkliga de grundläggande rättigheterna i praktiken. Att myndigheterna självant förverkligar de språkliga grundläggande rättigheterna svarar mot kravet på god förvaltning. Enligt språklagens 35 § ska det allmänna i enlighet med grundlagen tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhälleliga behov enligt lika grunder. När omständigheterna kräver det ska det allmänna vidta särskilda åtgärder för att kulturella eller samhälleliga behov som gäller nationalspråken tillgodoses. Enligt regeringspropositionen bör uttrycket "enligt lika grunder" emellertid inte tolkas så att de språkliga rättigheterna i alla sammanhang ska tryggas på samma vis för att de båda språkgruppernas bildningsmässiga och samhälleliga behov ska bli uppfyllda. Därmed finns inga hinder till exempel för att en kommun ordna sin hälsovård på olika sätt för den svenskspråkiga befolkningen i jämförelse med den finskspråkiga befolkningen, ifall olika organisationsmodeller främjar att de språkliga rättigheterna fullföljs.

I ärendet under behandling är det fråga om på vilket vis likabehandlingen av finsk- och svenskspråkiga kunder förverkligas i praktiken enligt den modell för att ordna servicen som används. Det är först och främst en fråga om det finns skillnader mellan finsk- och svenskspråkiga i hur man får en plats inom utbildningen på andra stadiet och om så är fallet, vilka skillnaderna i så fall är och om dessa skillnader är godtagbara. I denna fråga kan man till mätning antingen ta vilket medeltal som behövs för att komma in på ett finsk- eller svenskspråkigt gymnasium i Vanda, eller om man i Vanda kan studera på andra stadiet i någon läroanstalt på både svenska och finska. När man strävar efter faktisk jämställdhet kan man anse det vara ett godtagbart samhälleligt intresse att göra det möjligt för alla språkgrupper att ta del av utbildning på andra stadiet.

Enligt 6 § i instruktionen för undervisningsnämnden har den svenskspråkiga sektionen samma befogenheter som förordnats undervisningsnämnden då ärendet enbart berör svenskspråkig småbarnsfostran, barndagvård eller det svenskspråkiga undervisningsväsendet. En överföring av beslutanderätten om medeltalsgränsen för gymnasieutbildning till ett och samma organ på det sätt som föreslagits i motionen skulle förutsätta en ändring av ovanstående skrivning i den paragraf i instruktionen för undervisningsnämnden som berör undervisningsväsendet sålunda, att den svenskspråkiga sektionen skulle utnyttja den beslutanderätt som ålagts undervisningsnämnden i de fall då ärendet berör enbart det svenskspråkiga undervisningsväsendet, med undantag för beslutsfattande om medeltalsgränsen för den svenskspråkiga gymnasieutbildningen. Eftersom det enligt de ovan anförda grunderna inte kan ses som lagstridigt att ha olika medeltalsgränser i läsmännen för att komma in på gymnasieutbildning, finns det i detta fall inte heller något skäl till att inleda en ändring av beslutsprocessen så som föreslagits.

Stadsstyrelsen 9.2.2015 § 50

Förslag framlagt av biträdande stadsdirektören för bildningsväsendets verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar

- a) ge ledamöterna Niilo Kärki och Ulla Sajaniemi samt de 13 övriga ledamöterna som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med bildningsväsendets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 2.3.2015 § 25

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Behandling:

Ledamoten Niilo Kärki föreslog att motionssvaret återremitteras för ny beredning. Ledamöterna Juha Simonen och Vaula Norrena understödde Kärkis förslag.

Ordföranden konstaterade att man måste hålla omröstning om saken och föreslog följande omröstningsförfarande: De som understöder stadsstyrelsens förslag röstar ja, medan de som understöder ledamoten Kärkis förslag röstar nej. Omröstningsförslaget godkändes.

I omröstningen gavs 49 ja-röster och 12 nej-röster. Fyra närvarande ledamöter var inte på plats vid omröstningen. Ordförande konstaterade att förslaget om återremittering förkastades.

Beslut:

Stadsstyrelsens förslag godkändes.

Bilaga:

— Omröstningsprotokoll fge 2.3.2015 § 25

Anvisningar för sökande av ändring: 4.1 besvärsförbud

Närmare information:

Olli Korhonen, jurist, tfn 050 314 6295, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi